

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בכורות דף יז.

באופנים דלהלן האם חייבים בבכורה?

רחל בת עז רחל בת עז בת רחל	רחל בת עז	
לסתמא דגמ': חייב ¹ לרב אשי: פטור ²	פטור	לר' מאיר
פטור	פטור	לחכמים

רחל שלא ביכרה וילדה ב' זכרים בבית אחת מה הדין למשנתנו?

כשמת אחת מהם	השני	האחד	
הנשאר של הכהן	שניהם לכהן		לר' יוסי הגלילי
יחלוקו ⁴	מחלוקת ³	הכהן בורר היפה	לר' טרפון
הכהן אינו מוציא ⁶	ירעה עד שישתאב ⁵	הכהן נוטל הכחוש	לר' עקיבא

¹ דחזרה שיות למקומה, ומפרש"י דהא רחל בת עז לאו דוקא רחל ממש דהא נקבה לא קדשה בבכורה אלא מן רחל קאמר - דהיינו שנולד שה, (שה בן רחל בת עז, או שה בן עז בת רחל).

² ומוקי להא דמחייב ר' מאיר בכה"ג דיש בו מקצת סימנים, כלומר דלעולם מיירי בעז בן רחל ומיירי שיש בו מקצת סימני שדומה לאמו. וחכמים דפוטרים ס"ל כר"ש דלא מהני מקצת סימנים אלא עד שיהיה ראשו ורובו דומה לאמו.

³ הרש"ש מדייק מרש"י שהיות שהטעם של ר' טרפון שמסתמא שהבריא יצא ראשון אי"כ השני הוא חולין גמור בלא ספק, ומה שכתוב והשני ירעה עד שישתאב הוא דוקא אליבא דר"ע. אולם יש אחרונים שחולקים וסוברים שדין זה דהשני ירעה עד שישתאב הוא גם אליבא דר' טרפון (עי' חזו"א בכורות יט א).

⁴ בגמ' מבואר שדין זה סותר לדין הראשון שאמר ר' טרפון, ובאמת מזה מוכח שר' טרפון חזר בו ממה שאמר ברישא.

⁵ כלומר שיפול בו מום ויאכל אותו הישראל - וחייב במתנות. אולם הראשון שגם כן הדין שלו שירעה עד שישתאב ויאכלנו הכהן - הוא פטור ממתנות. ור' יוסי פוטר גם את השני שלקח אותו ישראל ממתנות.

⁶ דהיינו שישאר השני ביד הישראל, דהמוציא מחברו עליו הראיה - שזה הנשאר הוא בכור.